

ORDIN Nr. 95 din 13 martie 2006

pentru aprobarea Metodologiei de lucru privind colaborarea dintre direcțiile generale de asistență socială și protecția copilului și serviciile publice de asistență socială/persoane cu atribuții de asistență socială, în domeniul protecției drepturilor copilului

EMITENT: MINISTERUL MUNCII, SOLIDARITĂȚII SOCIALE ȘI FAMILIEI

AUTORITATEA NAȚIONALĂ PENTRU PROTECȚIA DREPTURILOR COPILULUI

PUBLICAT ÎN: MONITORUL OFICIAL NR. 305 din 5 aprilie 2006

În temeiul prevederilor [Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 12/2001](#) privind înființarea Autorității Naționale pentru Protecția Copilului și Adopție, aprobată și modificată prin [Legea nr. 252/2001](#), cu modificările ulterioare, și ale [art. 5](#) alin. (5) din Hotărârea Guvernului nr. 1.432/2004 privind atribuțiile, organizarea și funcționarea Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Copilului,

secretarul de stat al Autorității Naționale pentru Protecția Copilului emite prezentul ordin.

ARTICOL UNIC

Se aprobă Metodologia de lucru privind colaborarea dintre direcțiile generale de asistență socială și protecția copilului și serviciile publice de asistență socială/persoane cu atribuții de asistență socială, în domeniul protecției drepturilor copilului, prevăzută în [anexa](#) care face parte integrantă din prezentul ordin.

Secretarul de stat al Autorității Naționale pentru
Protecția Drepturilor Copilului,
Bogdan Adrian Panait

ANEXA 1*)

*) Anexa este reprodusă în facsimil.

METODOLOGIE DE LUCRU

privind colaborarea dintre direcțiile generale de asistență socială și protecția copilului și serviciile publice de asistență socială/persoane cu atribuții de asistență socială, în domeniul protecției drepturilor copilului

Prezenta metodologie de lucru subliniază și clarifică responsabilitățile ce revin Serviciului Public de Asistență Socială/persoanei cu atribuții de asistență socială în domeniul protecției drepturilor copilului conform [Legii nr. 272/2004](#), dar oferă și sugestii cu privire la modalitățile concrete de punere în aplicare a legii. Metodologia prezintă de asemenea modul în care Consiliile Locale ar trebui să colaboreze cu alte instituții a căror competență este strâns legată de a acestora. [Legea nr. 272/2004](#) oferă un cadru legal modern și cuprinzător în domeniul protecției drepturilor copiilor, bazat pe convențiile internaționale la care România este parte. Ea definește drepturile copilului și identifică rolurile și responsabilitățile a numeroși actori, cum ar fi:

- a) Consiliile Județene
 - b) Direcțiile Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului (DGASPC)
 - c) Consiliile locale
 - d) Serviciile Publice de Asistență Socială (SPAS)
 - e) Instituțiile din domeniul educației
 - f) Instituțiile din domeniul sănătății
 - g) Instanțe judecătorești
 - h) Poliție
 - i) Alte instituții/organizații
- Toți copiii (0 - 18 ani) beneficiază de prevederile legii, care acoperă toate aspectele juridice care afectează copiii și tinerii, inclusiv:
- a) Drepturile copilului
 - b) Protecția specială a copilului care este lipsit temporar sau definitiv de îngrijirea părinților săi
 - c) Protecția copilului refugiat și protecția copilului în caz de conflict armat
 - d) Protecția copilului care a săvârșit o faptă penală și nu răspunde penal
 - e) Protecția copilului împotriva exploatării
 - f) Instituții și servicii cu atribuții în protecția copilului
 - g) Organisme private
 - h) Licențierea și inspecția serviciilor de prevenire a separării copilului de familia sa, precum și a celor de protecție specială a copilului fost lipsit, temporar sau definitiv, de ocrotirea părinților săi
 - i) Sursele de finanțare ale sistemului de protecție a copilului
- Implementarea legii (care a intrat în vigoare în ianuarie 2005) a fost însoțită de:
- a) Publicarea unui ghid de bună practică - Drepturile Omului în Protecția Copilului

- b) Publicarea unui manual de implementare pentru [Legea nr. 272/2004](#)
- c) Campanii de informare pentru profesioniștii care lucrează cu copiii și factorii de decizie implicați.

Fundamentul [Legii nr. 272/2004](#) îl reprezintă faptul că părinții sunt primii responsabili pentru creșterea, îngrijirea și dezvoltarea copilului. Mai mult, atunci când intervin probleme, părinții sunt îndreptățiți să primească sprijinul de care au nevoie din partea comunității și al autorităților locale. Numai dacă părinții și autoritățile locale nu își pot îndeplini obligațiile ce le revin față de copii, intervine în mod complementar statul. Iar atunci când o astfel de intervenție este necesară, ea trebuie să fie proporțională cu circumstanțele situației copilului și să urmeze procedurile descrise de lege.

MESAJ CHEIE

[Legea nr. 272/2004](#) constituie premisa schimbării mentalității, a procedurilor și practicilor care trebuie acceptate și aplicate de toți cei care lucrează cu copiii și familiile lor

CONSILIILE LOCALE

Legea nr. 272/2004, în special prin [articolul 106](#), accentuează rolul major al Consiliilor locale, prin Serviciile Publice de Asistență Socială (denumite în continuare SPAS)/persoanelor cu atribuții de asistență socială în domeniul protecției drepturilor copiilor aflați în aria lor teritorială. Atribuțiile acestora sunt:

- a) monitorizează și analizează situația copiilor din unitatea administrativ-teritorială, precum și modul de respectare a drepturilor copiilor, asigurând centralizarea și sintetizarea datelor și informațiilor relevante, realizează activitatea de prevenire a separării copilului de familia sa;
- b) identifică și evaluează situațiile care impun acordarea de servicii și/sau prestații pentru prevenirea separării copilului de familia sa;
- c) elaborează documentația necesară pentru acordarea serviciilor și/sau prestațiilor și acordă aceste servicii și/sau prestații, în condițiile legii;
- d) asigură consilierea și informarea familiilor cu copii în întreținere asupra drepturilor și obligațiilor acestora, asupra drepturilor copilului și asupra serviciilor disponibile pe plan local;
- e) asigură și urmăresc aplicarea măsurilor de prevenire și combatere a consumului de alcool și droguri, de prevenire și combatere a violenței în familie, precum și a comportamentului delinvent;
- f) vizitează periodic la domiciliu familiile și copiii care beneficiază de servicii și prestații;

g) înaintează propuneri primarului, în cazul în care este necesară luarea unei măsuri de protecție specială, în condițiile legii;

h) urmăresc evoluția dezvoltării copilului și modul în care părinții acestuia își exercită drepturile și își îndeplinesc obligațiile cu privire la copilul care a beneficiat de o măsură de protecție specială și a fost reintegrat în familia sa;

i) colaborează cu direcția generală de asistență socială și protecția copilului în domeniul protecției copilului și transmit acesteia toate datele și informațiile solicitate din acest domeniu.

După cum este prevăzut în [Legea nr. 272/2004](#) este clar că responsabilitatea primară în îngrijirea copilului aparține părinților săi, dar toți părinții au uneori nevoie de sprijin și ajutor.

Recunoscând acest lucru, Consiliul local, împreună cu alte instituții locale și cu profesioniști cum ar fi medicii, profesorii, preoții și polițiștii, trebuie să acționeze pentru a crea cel mai bun mediu posibil în care părinții să-și exercite rolul lor vital. De asemenea, Consiliul local trebuie să fie gata să ofere consiliere și asistență suplimentară familiilor, atunci când acestea au nevoie.

Conceptul fundamental al [Legii nr. 272/2004](#) este acela că toți copiii au drepturi. Legea expune în detaliu aceste drepturi și identifică profesiile și instituțiile - inclusiv Consiliile Locale - care au responsabilitatea de a asigura respectarea tuturor drepturilor copiilor. Acestea sunt exprimate în [Legea nr. 272/2004](#) după cum urmează:

a) Copiii au dreptul la protecție și asistență în realizarea și exercitarea deplină a drepturilor lor.

b) Copilul are dreptul la stabilirea și păstrarea identității sale.

c) Copilul are dreptul de a-și păstra cetățenia, numele și relațiile de familie fără nici o ingerință.

d) Copilul are dreptul de a menține relații personale și contacte directe cu părinții, rudele, precum și cu alte persoane față de care copilul a dezvoltat legături de atașament.

e) Copilul are dreptul de a-și cunoaște rudele și de a întreține relații personale cu acestea, precum și cu alte persoane alături de care copilul s-a bucurat de viața de familie, în măsura în care acest lucru nu contravine interesului său superior.

f) Copilul care a fost separat de ambii părinți sau de unul dintre aceștia printr-o măsură dispusă în condițiile legii are dreptul de a menține relații personale și contacte directe cu ambii părinți, cu excepția situației în care acest lucru contravine interesului superior al copilului.

g) Copilul are dreptul la protejarea imaginii sale publice și a vieții sale intime, private și familiale.

- h) Copilul are dreptul la libertate de exprimare.
 - i) Copilul capabil de discernământ are dreptul de a-și exprima liber opinia asupra oricărei probleme care îl privește.
 - j) În orice procedură judiciară sau administrativă care îl privește copilul are dreptul de a fi ascultat.
 - k) Copilul are dreptul la libertate de gândire, de conștiință și de religie.
 - l) Copilul are dreptul la libera asociere în structuri formale și informale, precum și libertatea de întrunire pașnică.
 - m) Copilul aparținând unei minorități naționale, etnice, religioase sau lingvistice are dreptul la viață culturală proprie, la declararea apartenenței sale etnice, religioase, la practicarea propriei sale religii, precum și la dreptul de a folosi limba proprie în comun cu alți membri ai comunității din care face parte.
 - n) Copilul are dreptul la respectarea personalității și individualității sale și nu poate fi supus pedepselor fizice sau altor tratamente umilitoare ori degradante.
 - o) Copilul are dreptul să depună singur plângeri referitoare la încălcarea drepturilor sale fundamentale.
 - p) Copilul are dreptul să crească alături de părinții săi.
- [Legea nr. 272/2004](#) atribuie Consiliilor Locale o serie de responsabilități specifice, incluzând:
1. Acordarea sistematică de servicii și prestații, cu accent deosebit pe informarea corespunzătoare a părinților, consilierea acestora, terapie sau mediere pentru a evita separarea copiilor de părinții săi sau abuzul asupra copiilor ([art. 34](#)).
 2. Depistarea precoce a situațiilor de risc care pot determina separarea copilului de părinții săi, precum și prevenirea comportamentelor abuzive ale părinților și a violenței în familie. ([art. 34](#)).
 3. Identificarea copiilor a căror dezvoltarea fizică, mentală, spirituală, morală sau socială a copilului este primejduită și care necesită intervenția DGASPC ([art. 36](#) (2)).
 4. Cooperarea cu instituțiile medicale, poliția și alte autorități în vederea realizării demersurilor pentru înregistrarea nașterii copiilor părăsiți în maternitate și a copiilor găsiți. ([art. 11](#) și [12](#))
 5. Informarea părinților și copiilor în legătură cu drepturile pe care le au, precum și asupra modalității de acordare a drepturilor de asistență socială și de asigurări sociale. ([art. 45](#) (4)).
 6. Urmărirea evoluției dezvoltării copilului, precum și modul în care părinții își exercită drepturile și își îndeplinesc obligațiile cu privire la

copilul reintegrat în familie. În acest scop, SPAS întocmește rapoarte lunare pe o perioadă de minimum 3 luni. ([art. 70](#)).

7. Colaborarea cu inspectoratele școlare județene și cu celelalte instituții publice competente în vederea reintegrării școlare a copiilor care se sustrag procesului de învățământ, desfășurând munci cu nerespectarea legii. ([art. 87 \(3\)](#)).

8. Organizarea de servicii de zi, în mod autonom sau prin asociere, potrivit nevoilor identificate în comunitatea respectivă, pentru prevenirea separării copilului de părinții săi. ([art. 111 \(1\)](#)).

9. Înființarea, organizarea și dezvoltarea de servicii de prevenire a separării copilului de familia sa numai dacă au obținut licența de funcționare pentru serviciul respectiv, eliberată de Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului. ([art. 115 \(1\)](#)).

Serviciile înființate sunt inspectate periodic de către reprezentanți ai Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Copilului efectuează inspecții periodice cu privire la modul în care autoritățile publice respectă standardele minime obligatorii. ([art. 116](#))

10. Acordarea de prestații financiare excepționale, în situația în care familia care îngrijește copilul se confruntă temporar cu probleme financiare determinate de o situație excepțională și care pune în pericol dezvoltarea armonioasă a copilului. Quantumul maxim, precum și condițiile de acordare a prestațiilor financiare excepționale se stabilesc printr-o hotărâre a consiliului local. Prestațiile financiare excepționale pot fi acordate și sub formă de prestații în natură ([art. 121 \(1\)](#), [122](#) și [123](#)).

11. Păstrarea destinației și structurii de personal a serviciilor de zi preluate. ([art. 139 \(4\)](#))

Acestea vor fi examinate mai în detaliu în cele ce urmează, cu privire la cine este responsabil pentru a face ce și când.

Pentru a se putea bucura de drepturile prevăzute de lege, copiii, ca și adulții cu care aceștia intră în contact, trebuie să cunoască legea și drepturile prevăzute de aceasta. Informarea populației și monitorizarea impactului legii este o sarcină majoră, care depășește sfera de acțiune individuală a Consiliilor Locale, dar acestea și asistenții sociali de la nivel local au un rol major în acest domeniu. Consiliile Locale pot evalua dacă un copil se bucură de drepturile prevăzute în lege și dacă adulții implicați sprijină copiii în spiritul legii. Unele dintre modalitățile prin care Consiliile Locale pot îndeplini un astfel de rol includ:

- a) Elaborarea și distribuirea de materiale informative
- b) Organizarea unor evenimente pentru promovarea legii (seminarii, dezbateri, concursuri etc.)

c) Organizarea de cursuri de formare pentru personalul propriu pentru a se asigura că aceștia cunosc drepturile copilului

d) Monitorizarea modului de respectare a drepturilor copiilor în școlile și unitățile medicale din unitatea lor administrativ-teritorială

e) Sprijinirea copiilor în demersurile pe care le întreprind în vederea respectării drepturilor lor

Legea nr. 272/2004 atribuie Consiliului Local responsabilitatea primară în domeniul prevenirii.

Aceasta înseamnă că activitatea Consiliilor locale trebuie să se focalizeze pe lucrul individual cu familiile și comunitatea, în vederea identificării soluțiilor la problemele familiilor pentru a evita separarea copiilor de părinții lor. Consiliile Locale sunt bine plasate pentru a realiza această activitate cu cunoștințele lor privind circumstanțele locale și abilitatea de a identifica soluții locale.

În îndeplinirea responsabilităților lor, Consiliile Locale vor trebui să acționeze pe două nivele:

a) Individual cu copiii și familiile: prin asistenții sociali care identifică, efectuează evaluări, oferă consiliere și elaborează planuri de servicii

b) În comunitate prin Consiliu, susținut de structura sa comunitară consultativă, utilizând resursele comunității

Importanța implicării comunității

Comunitățile sunt de obicei definite de membrii comunității care împărtășesc o combinație de elemente ca poziție geografică, preocupări comune sau credința în anumite idei (valori, idealuri comune).

Copiii și familiile trăiesc în comunități și primesc, de cele mai multe ori, sprijinul și asistența de care au nevoie de la rețeaua lor locală formată din:

a) prieteni, vecini,

b) rude,

c) preot,

d) servicii generale (asistent medical/medic de familie, asistent familial, mediator școlar/sanitar, asistent social, polițist, profesor/diriginte/director școală).

Uneori însă, aceste rețele nu pot îndeplini pe de-a-ntregul nevoile familiei. Aceasta poate fi datorată unor factori ca:

a) Familia nu are o rețea complet funcțională

b) Resursele comunității sunt subdezvoltate

c) Problemele familiei depășesc sfera resurselor rețelei sale

d) Rețeaua respinge familia, dintr-un anumit motiv, sau invers

În aceste circumstanțe familiile și comunitățile au nevoie de ajutor suplimentar și este responsabilitatea Consiliului Local să ofere acest ajutor sau să implice alte servicii care o pot face.

MESAJ CHEIE

Ajutorarea familiilor din localitate este o sarcină importantă pentru Consiliile Locale. Acestea trebuie să întreprindă toate demersurile posibile pentru a se asigura că sunt bine informate cu privire la problemele existente și că acordă prioritate politică și financiară copiilor și familiilor acestora.

DIRECȚIILE GENERALE DE ASISTENȚĂ SOCIALĂ ȘI PROTECȚIA COPILULUI (DGASPC)

Consiliile Locale nu lucrează singure cu copiii și familiile. DGASPC-urile au de asemenea responsabilități, în special în cazurile de abuz, neglijare sau exploatare sau atunci când copiii au nevoie de protecție în afara familiei. Aceste responsabilități sunt complementare și le completează pe cele ale Consiliilor Locale. Din acest motiv este esențial ca DGASPC-urile și Consiliile Locale să aibă o strânsă colaborare.

Există multe modalități prin care se poate dezvolta și menține o astfel de relație de colaborare.

Acest lucru este analizat mai departe în secțiunea privind colaborarea.

Conform [Legii nr. 272/2004](#), atribuțiile DGASPC în domeniul protecției drepturilor copilului sunt:

1. Semnează împreună cu reprezentantul poliției și al maternității procesul-verbal în baza căruia se va stabili măsura plasamentului în regim de urgență pentru copil, în urma sesizării primite din partea unității sanitare referitor la părăsirea unui copil în maternitate. ([art. 11](#) (2))

2. Asigură consilierea și sprijinirea mamelor în vederea realizării demersurilor legate de întocmirea actului de naștere. ([art. 11](#) (4))

3. Transmite SPAS în a cărei rază administrativ-teritorială s-a produs nașterea, dosarul cuprinzând certificatul medical constatator al nașterii, procesul-verbal, dispoziția de plasament în regim de urgență și răspunsul poliției cu rezultatul verificărilor; dacă mama nu a fost identificată. ([art. 11](#) (5))

4. Sesizează instanța judecătorească pentru decăderea totală sau parțială a părinților sau a unuia dintre ei din exercițiul drepturilor părintești, în situația de abuz sau neglijare gravă. ([art. 36](#) (3))

5. Ia toate măsurile necesare astfel încât părinții decăzuți din drepturile părintești, precum și cei cărora le-a fost limitat exercițiul anumitor drepturi

să beneficieze de asistență specializată pentru creșterea capacității acestora de a se ocupa de copii, în vederea redobândirii exercițiului drepturilor părintești. ([art. 37](#) (1))

6. Evaluează persoana fizică sau familia care urmează a fi tutore cu privire la garanțiile morale și condițiile materiale pe care trebuie să le îndeplinească pentru a primi un copil în îngrijire, acordându-se prioritate membrilor familiei extinse a copilului. ([art. 41](#) (2))

7. Întocmirea planului individualizat de protecție imediat după primirea cererii de instituire a unei măsuri de protecție specială sau imediat după ce directorul DGASPC a dispus plasamentul în regim de urgență. ([art. 54](#) (1)).

8. Evaluează persoana sau familia care primește un copil în plasament cu privire la garanțiile morale și condițiile materiale pe care trebuie să le îndeplinească pentru a primi un copil în plasament. ([art. 58](#) (2)).

9. Solicită instanței stabilirea măsurii plasamentului în situația în care nu există acordul părinților. ([art. 61](#) (2))

10. Sesează instanța judecătorească în termen de 48 de ore de la data la care a fost dispus plasamentul în regim de urgență. ([art. 66](#) (1))

11. Verifică trimestrial împrejurările care au stat la baza stabilirii măsurilor de protecție specială și sesează comisia/instanța în vederea modificării sau, după caz, a încetării măsurii în cazul în care împrejurările s-au modificat ([art. 68](#) (1) și (2)).

12. Urmărește modul în care sunt puse în aplicare măsurile de protecție specială, dezvoltarea și îngrijirea copilului pe perioada aplicării măsurii. ([art. 69](#) (1))

13. Verifică și soluționează toate sesizările privind cazurile de abuz și neglijare, inclusiv cele venite din partea asistenților familiari. ([art. 92](#) (a))

14. Asigură prestarea serviciilor specializate pentru nevoile copiilor victime ale abuzului sau neglijării și ale familiilor acestora. ([art. 92](#) (b))

15. Colaborează cu reprezentanții persoanelor juridice, precum și persoanele fizice care au în îngrijire sau asigură protecția unui copil în scopul oferirii informațiilor necesare pentru soluționarea sesizărilor. ([art. 94](#) (1))

16. Sesează instanța judecătorească pentru a decide cu privire la: înlocuirea plasamentului în regim de urgență cu măsura plasamentului, decăderea totală sau parțială din exercițiul drepturilor părintești, precum și cu privire la exercitarea drepturilor părintești, în termen de 48 de ore de la data executării ordonanței președințiale prin care s-a dispus plasamentul în regim de urgență. ([art. 94](#) (4))

17. Întocmește și prezintă instanței raportul referitor la copil, în toate cauzele care privesc aplicarea legii, care va cuprinde date privind:

personalitatea, starea fizică și mentală a copilului, antecedentele sociomedicale și educaționale ale copilului; condițiile în care copilul a fost crescut și în care a trăit, propuneri privind persoana, familia sau serviciul de tip rezidențial în care ar putea fi plasat copilul, orice alte date referitoare la creșterea și educarea copilului, care pot servi soluționării cauzei. ([art. 130](#) (1))

Atribuțiile DGASPC în domeniul protecției copilului sunt ([H.G. nr. 1434/2004](#)):

1. întocmește raportul de evaluare inițială a copilului și familiei acestuia și propune stabilirea unei măsuri de protecție specială;
2. monitorizează trimestrial aplicarea hotărârilor de instituire a măsurilor de protecție specială a copilului;
3. identifică și evaluează familiile sau persoanele care pot lua în plasament copilul;
4. monitorizează familiile și persoanele care au primit în plasament copii, pe toată durata acestei măsuri;
5. identifică, evaluează și pregătește persoane care pot deveni asistenți maternali profesioniști, în condițiile legii; încheie contracte individuale de muncă și asigură formarea continuă de asistenți maternali profesioniști atestați; evaluează și monitorizează activitatea acestora;
6. acordă asistență și sprijin părinților copilului separat de familie, în vederea reintegrării în mediul său familial;
7. reevaluează, cel puțin o dată la 3 luni și ori de câte ori este cazul, împrejurările care au stat la baza stabilirii măsurilor de protecție specială și propune, după caz, menținerea, modificarea sau încetarea acestora;
8. îndeplinește demersurile vizând deschiderea procedurii adopției interne pentru copiii aflați în evidența sa;
9. identifică familiile sau persoanele cu domiciliul în România care doresc să adopte copii; evaluează condițiile materiale și garanțiile morale pe care acestea le prezintă și eliberează atestatul de familie sau de persoană aptă să adopte copii;
10. monitorizează evoluția copiilor adoptați, precum și a relațiilor dintre aceștia și părinții lor adoptivi; sprijină părinții adoptivi ai copilului în îndeplinirea obligației de a-l informa pe acesta că este adoptat, de îndată ce vârsta și gradul de maturitate ale copilului o permit;
11. coordonează și sprijină activitatea autorităților administrației publice locale din județ în domeniul asistenței sociale și protecției copilului;
12. coordonează metodologic activitatea de prevenire a separării copilului de părinții săi, desfășurată la nivelul serviciilor publice de asistență socială;

13. acordă asistența tehnică necesară pentru crearea și formarea structurilor comunitare consultative ca formă de sprijin în activitatea de asistență socială și protecția copilului;
14. evaluează și pregătește persoane, identificate de serviciul public local de asistență socială, care pot deveni asistenți personali ai persoanei cu handicap, și supraveghează activitatea acestor asistenți;
15. colaborează cu organizațiile neguvernamentale care desfășoară activități în domeniul asistenței sociale și protecției copilului sau cu agenți economici prin încheierea de convenții de colaborare cu aceștia;
16. dezvoltă parteneriate și colaborează cu organizații neguvernamentale și cu alți reprezentanți ai societății civile în vederea acordării și diversificării serviciilor sociale și a serviciilor pentru protecția copilului, în funcție de nevoile comunității locale;
17. colaborează pe bază de protocoale sau convenții cu celelalte direcții generale, precum și cu alte instituții publice din unitatea administrativ-teritorială, în vederea îndeplinirii atribuțiilor ce îi revin, conform legii;
18. asigură la cerere consultanță de specialitate gratuită privind acordarea serviciilor, măsurilor și prestațiilor de asistență socială și protecția copilului; colaborează cu alte instituții responsabile pentru a facilita accesul persoanelor la aceste drepturi;
19. propune consiliului județean, respectiv consiliului local al sectorului municipiului București, înființarea, finanțarea, respectiv cofinanțarea instituțiilor publice de asistență socială, precum și a serviciilor pentru protecția copilului;
20. prezintă anual sau la solicitarea consiliului județean, respectiv a consiliului local al sectorului municipiului București, rapoarte de evaluare a activităților desfășurate;
21. asigură acordarea și plata drepturilor cuvenite, potrivit legii, persoanelor cu handicap;
22. sprijină și dezvoltă un sistem de informare și de consultanță accesibil persoanelor singure, persoanelor vârstnice, persoanelor cu handicap și oricăror persoane aflate în nevoie, precum și familiilor acestora, în vederea exercitării tuturor drepturilor prevăzute de actele normative în vigoare;
23. acționează pentru promovarea alternativelor de tip familial la protecția instituționalizată a persoanelor în nevoie, inclusiv îngrijirea la domiciliu;
24. organizează activitatea de selectare și angajare a personalului din aparatul propriu și instituțiile/serviciile din subordine, de evaluare periodică și de formare continuă a acestuia;

25. asigură serviciile administrative și de secretariat ale comisiei pentru protecția copilului, respectiv ale comisiei de expertiză medicală a persoanelor adulte cu handicap;

MESAJ CHEIE

DGASPC-urile sunt parteneri cheie pentru Consiliile Locale în satisfacerea nevoilor copiilor și familiilor acestora.

ASISTENȚII SOCIALE DE LA NIVEL LOCAL

Legea nr. 705/2001 privind sistemul național de asistență socială cere Consiliilor Locale să angajeze specialiști cu diverse calificări, care au competențe, responsabilități și atribuții specifice domeniului de activitate.

Există mai multe direcții în care trebuie să se implice asistenții sociali de la nivel local:

- a) Munca individuală cu copiii și familiile lor
 - Identificare
 - Evaluare
 - Consiliere
 - Planificare de servicii
 - Oferire de servicii/identificarea furnizorilor de servicii
- b) Dezvoltarea comunității
 - Înțelegerea nevoilor comunității
 - Mobilizarea resurselor comunității
 - Legătura cu comunitatea
- c) Legătura cu DGASPC

Cazurile pot fi preluate de către Consiliul Local din diverse surse (a se vedea art. 4 din Ordinul nr. 80/2004), incluzând:

- a) La sesizarea copilului sau a familiei/reprezentanților legali ai copilului
- b) La sesizarea altor specialiști sau instituții/organizații care interacționează cu copilul.

Toate cererile și sesizările trebuie tratate cu seriozitate și analizate pentru a se putea evalua gradul de risc. Chiar dacă majoritatea situațiilor conțin unele elemente de risc, cele care implică abuzul asupra copiilor sau separarea copilului de părinții săi TREBUIE să fie analizate cu prioritate.

Ceea ce asistenții sociali de la nivel local pot sau trebuie să facă depinde de natura cererii, resursele locale de personal și abilitățile personalului. Asistentul social trebuie să răspundă cu prioritate la cererile de ajutor material adresate Consiliului Local de către copii, familiile acestora și alți

factori interesați. Punctul de pornire pentru munca lor cu copiii și familiile acestora este evaluarea pentru a ști dacă este necesar un plan de servicii.

MESAJ CHEIE

Asistenții sociali de la nivel local joacă un rol vital în asigurarea îndeplinirii de către consiliile locale a responsabilităților lor față de copii și familiile acestora. Consiliile Locale au responsabilitatea de a sprijini activitatea asistenților lor sociali.

PLANIFICAREA SERVICIILOR

[Articolul 34](#) din Legea nr. 272/2004 stabilește responsabilitatea serviciului public de asistență socială de a lua toate măsurile necesare pentru a identifica din timp situațiile de risc, care ar putea conduce la separarea copilului de părinții săi, precum și pentru prevenirea comportamentelor abuzive ale părinților și a violenței în familie.

Mai departe [articolul 34](#) pune în evidență faptul ca orice separare a unui copil de părinții săi (precum și orice restrângere în exercitarea drepturilor părintești) trebuie să fie precedată de acordarea sistematică a serviciilor și prestațiilor prevăzute de lege, cu un accent deosebit pus pe informarea corespunzătoare a părinților, consilierea acestora, terapie sau mediere, acordate în baza unui plan de servicii.

Un plan de servicii este o descriere a serviciilor care ar trebui să fie oferite pentru a răspunde nevoilor identificate ale copilului și familiei lui, precizând ce tip de servicii/prestații se va oferi, cine va oferi serviciile și intervalul de timp aplicabil. În același timp planificarea serviciilor este un proces activ care implică o serie de faze:

- a. Evaluarea nevoilor copilului și familiei
- b. Analiza și negocierea cu serviciile/resursele locale disponibile pentru susținerea copilului și a familiei
- c. Elaborarea, implementarea și monitorizarea planului de servicii

Când trebuie pregătit un plan de servicii?

Un plan de servicii este necesar ori de câte ori evaluarea asistentului social indică existența unei situații de risc social pentru un copil. Acest lucru este definit în [Legea nr. 272/2004](#) și [Ordinul nr. 80/2004](#) al Secretarului de Stat al Autorității Naționale pentru Protecția Copilului și Adopție privind aprobarea normelor metodologice pentru stabilirea planului de servicii și a normelor metodologice pentru stabilirea planului individual de protecție după cum urmează:

a) pentru prevenirea separării copilului de părinții săi, inclusiv prevenirea abuzului, neglijării și exploatării copilului, a exploatării economice și traficului cu copii;

b) pentru prevenirea separării copilului de părinții săi în situații de abuz, neglijare sau exploatare a copilului, inclusiv de exploatare economică și trafic cu copii;

c) pentru prevenirea separării copilului cu dizabilități de părinții săi, în cazul în care aceștia se adresează comisiei pentru protecția copilului pentru încadrarea copilului într-un grad de handicap și orientare școlară/profesională;

d) pentru menținerea legăturilor familiale după reintegrarea copilului în familie.

Asistenții sociali de la nivel local primesc multe solicitări și sesizări care nu îndeplinesc aceste criterii. În aceste situații, dacă serviciile publice de asistență socială pot satisface nevoile copilului și ale familiei lui nu este necesară întocmirea unui plan de servicii, dar consilierea și asistența trebuie oferite copilului și familiei. Dacă este identificată o situație de risc social atunci trebuie întocmit un plan de servicii.

Exemplu

O familie se confruntă cu probleme financiare majore, dar membrii familiei au relații bune, sunt bine susținuți de familia extinsă și sunt eligibili pentru a beneficia de prestații acordate din partea consiliului local. Ei sunt complet devotați îngrijirii copiilor lor = Nu este necesar un plan de servicii.

O familie se confruntă cu probleme financiare majore. Copiii au o stare de sănătate precară și familia este dezorganizată. În consecință există un pericol de destrămarea familiei și de separare a copiilor de părinții săi = Este necesar un plan de servicii.

MESAJ CHEIE

Un plan de servicii trebuie completat ori de câte ori este identificată o situație de risc social pentru un copil, care ar putea duce la o posibilă separare a copilului de familia sa.

Primul pas în confirmarea existenței unei situații de risc este realizarea unei evaluări.

Evaluare

Atunci când asistentul social de la nivel local primește o sesizare din partea altor instituții, a membrilor comunității, a familiei sau a copiilor înșiși, trebuie să întreprindă o evaluare detaliată pentru a identifica natura nevoilor și ce acțiuni/măsuri sunt necesare pentru a rezolva dificultățile identificate pentru a sprijini familia. Acțiunile trebuie să fie documentate prin analizarea informațiilor strânse pe baza evaluării. Acțiunile sau măsurile propuse trebuie să conducă la obiective care servesc interesul superior al copilului. Evaluarea poate fi un proces continuu prin care se pot aduna informații suplimentare atunci când acestea devin disponibile și poate fi folosită de asemenea pentru verificarea sau validarea informațiilor strânse de-a lungul timpului.

Ce înseamnă evaluarea?

Evaluarea este o metodă structurată și sistematică de strângere a informațiilor privitoare la o situație sau o circumstanță dată, la o dificultate cu care se confruntă copilul și familia sa.

Evaluarea trebuie să fie obiectivă, non-discriminatorie și trebuie să ia în calcul valorile culturale specifice ale copilului și familiei. Mai mult, evaluarea trebuie să aibă în vedere punctele tari și punctele slabe ale familiei.

Așadar, evaluarea trebuie să includă următoarele elemente cheie:

a) Dacă nevoile de bază ale copilului sunt satisfăcute. De exemplu: hrană, locuință, sănătate, educație, îngrijire, dezvoltare emoțională, aptitudini sociale, siguranță și securitate etc.;

b) Dacă nevoile particulare și specifice ale copilului sunt satisfăcute. De exemplu cele datorate unei dizabilități permanente sau temporare, unei boli cronice, unei traume familiale etc.;

c) Capacitatea și potențialul părinților de a-și îngriji copilul și de a-i satisface nevoile;

d) Dacă copilul este în situație de risc - în special dacă copilul este abuzat fizic, sexual, emoțional sau este neglijat;

e) Dacă există rețele de sprijin în cadrul familiei extinse, comunității etc.

Evaluarea trebuie să acopere toate aspectele vieții copilului: social; psihologic; medical; educațional; juridic.

Se recomandă folosirea unui format pentru elaborarea evaluării, bazat în mare parte pe ancheta socială care este deja familiară asistenților sociali de la nivel local. Un model este furnizat în anexa A.

Evaluarea trebuie să fie realizată în parteneriat cu copilul, părinții și familia acestuia, iar dorințele și sentimentele lor trebuie luate în calcul.

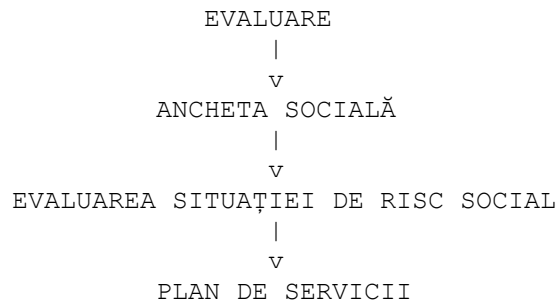
Scopul evaluării detaliate este de a se asigura că intervenția timpurie previne degenerarea situațiilor de risc într-o criză sau destrămarea familială.

Evaluarea și acțiunile recomandate trebuie să fie înregistrate și păstrate în dosarul copilului, care trebuie ținut la loc sigur.

Dacă rezultatul evaluării arată că nu există o situație de risc social și că resursele comunității pot satisface nevoile copilului și familiei, atunci, cu acordul copilului/familiei, informațiile relevante ar trebui comunicate serviciilor comunitare relevante (de exemplu primărie, medic de familie, școală, biserică, poliție) oferindu-se consilierea și sprijinul necesar.

SAU

Dacă evaluarea are drept concluzie existența unei situații de risc social atunci asistentul social de la nivel local trebuie să treacă la faza următoare a pregătirii unui plan de servicii, după cum este arătat în schema logică de mai jos.

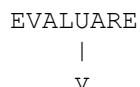

MESAJ CHEIE

Dacă asistentul social de la nivel local suspectează sau identifică, în orice fază a implicării sale, existența unei situații de abuz, neglijare sau exploatare, aceasta trebuie să sesizeze de îndată DGASPC în vederea luării măsurilor prevăzute de lege.

IDENTIFICAREA RESURSELOR

Dacă evaluarea a fost realizată și dacă ea indică necesitatea întocmirii unui plan de servicii, pasul următor este identificarea de resurse și servicii care să poată ajuta copilul și familia pentru a îndeplini obiectivele stabilite prin planul de servicii.

IDENTIFICAREA SITUAȚIEI DE RISC SOCIAL

|

v

IDENTIFICAREA DE RESURSE/SERVICII

|

v

PLAN DE SERVICII

Asistentul social de la nivel local trebuie să fie creativ în identificarea resurselor și serviciilor, și să încerce să găsească resursele și/sau serviciile adecvate situației copilului și familiei. Cu cât sunt mai adecvate, cu atât sunt șanse mai mari ca intervenția să aibă succes.

Elaborarea unui anuar de informații privind resursele/serviciile

Elaborarea unui anuar de informații privind resursele/serviciile este vitală pentru toți asistenții sociali de la nivel local. El oferă un punct de pornire valoros pentru identificarea măsurilor care pot fi incluse într-un plan de servicii.

Ce ar trebui să includă anuarul? Informații cu privire la:

| Prestații financiare:

|
|

| Venitul minim garantat conform [Legii nr. 416/2001](#);

|

| Prestații financiare excepționale conform [Legii nr. 272/2004](#);

|

| Alocația de stat pentru copii conform [Legii nr. 61/1993](#);

|

| Alocația complementară conform [O.U.G. nr. 105/2003](#);

|

| Alocația de susținere pentru familia monoparentală conform

|

| [O.U.G. nr. 105/2003](#);

|

| Drepturi financiare pentru nevăzători conform [O.G. nr. 2/2004](#);

|

| Alocația pentru copiii nou-născuți conform [Legii nr. 416/2001](#);

|

| Indemnizația lunară de hrană convenită adulților și copiilor infectați
cu HIV |

| sau bolnavi de SIDA conform [Legii nr. 584/2002](#);

|

| Ajutorul pentru încălzirea locuinței conform [O.U.G. nr. 5/2003](#);

|

| Ajutoare financiare și de urgență conform [legilor nr. 366/2001](#) și

|

| [nr. 416/2001](#);

| Ajutor rambursabil pentru refugiați conform [O.G. nr. 102/2000](#) etc.

| Instituții/organizații care pot oferi consiliere și sprijin:

| La nivel local:

| Școală

| Biserică

| Primărie

| Medic de familie

| Poliție

Sănătate |

| ONG-uri

| Etc.

| La nivel județean:

| DGASPC

| AJOFM

| DMSSF

| Inspectorat Școlar Județean

| Casa Județeană de Asigurări de

Casa Județeană de Pensii

| ONG-uri etc.

| Servicii de protecție a copilului

| Centre de zi

| Centre de consiliere și sprijin pentru părinți

| Centre maternale

| Servicii de îngrijire a copilului etc.

| Servicii de educație:

| Școli/licee

| Transport școlar (autobuze)

| Clase de alfabetizare

| Mediatori școlari
|
| Cursuri de educație parentală
|
| Educație pentru adulți
|
| Servicii oferite de cercuri și cluburi pentru copii
|
| Formare/reconversie profesională
|
| Servicii pentru copii înainte/după școală etc.
|
|

|
| Servicii medicale:
|
|

|
| Medic de familie
|
| Mediatori sanitari
|
| Spitale/clinici
|
| Planificare familială
|
| Servicii de monitorizare a femeilor gravide
|
| Pregătirea pentru nașterea copilului etc.
|
|

|
| Servicii/informații de natură juridică:
|
|

|
| Asistență juridică
|
| Cabinete de avocatură
|
| Cabinete notariale
|
| Cabinete de executori judecătorești
|
| Proceduri pentru stabilirea domiciliului/reședinței
|
| Proceduri pentru furnizarea utilităților (acces la gaz,
| electricitate) |
| Proceduri pentru înregistrarea nașterii
|
| Proceduri pentru obținerea actelor de identitate
|

| Servicii de reintegrare și supraveghere de pe lângă instanța
judecătorească |
| etc.
|
|

|
| Servicii pentru copiii cu handicap
|
|

|
| Servicii de rehabilitare/reintegrare/recuperare
|
| Centre de consiliere etc.
|
|

|
| Alte servicii
|
|

|
| Cantină socială
|
| Adăposturi pentru victimele violenței domestice
|
| Grupuri de sprijin (Alcoolicii Anonimi, Asociația părinților cu copii
cu |
| dizabilități, Asociații profesori-părinți)
|
| Consiliere pentru violența domestică
|
| Linii telefonice
|
| Consiliere premaritală pentru cuplurile tinere
|
| Birourile de consiliere pentru cetățeni
|
| Agenția de dezvoltare regională etc.
|
|

|

Anuarul de servicii trebuie să acopere nu numai resursele și serviciile oferite de instituțiile publice, ci și cele ale ONG-urilor și ale serviciilor private acolo unde acestea există. Anuarul trebuie considerat ca o resursă "vie" care se dezvoltă în timp, pe măsură ce cunoștințele și experiența se acumulează. DGASPC și birourile locale de consiliere pentru cetățeni pot ajuta la obținerea unor astfel de informații.

Elaborarea Planului

Ordinul nr. 80/2004 al Secretarului de Stat al Autorității Naționale pentru Protecția Copilului și Adopție oferă normele metodologice privind întocmirea planului de servicii și include următorul format pe care trebuie să-l aibă planul de servicii.

_____ |
JUDEȚUL
.... |
| SERVICIUL PUBLIC DE ASISTENȚĂ
SOCIALĂ |
| sau
|
|
PRIMĂRIA
.... |
| sau ORGANISMUL PRIVAT
AUTORIZAT |
| sau
|
|
SECTORUL
.... |
|
|
| DIRECȚIA GENERALĂ DE ASISTENȚĂ SOCIALĂ ȘI PROTECȚIA COPILULUI
|
|

PLAN DE SERVICII

_____ |
| Numele și prenumele
copilului |
|
CNP
.... |
|
Mama
.... |
|
Tata
.... |
| Alt reprezentant legal al
copilului |
|
Domiciliul
.... |
|
..... |

| Data întocmirii/revizuirii planului de
 servicii |
 | Dosarul
 nr. |
 | Motivul întocmirii/revizuirii planului de
 servicii |
 |
 |
 | Managerul de caz/Responsabilul de
 caz |
 |
 |
 |

|
 | Membrii echipei și instituția din care provin
 |
 |
 |
 |
 |
 |

|
 |
 |
 |
 |
 |

|
 | PRESTAȚII
 |
 |

Tipul Perioada de acordare	Cuquantumul	Autoritatea Locală Responsabilă	Data de începere
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____

|
 | SERVICII
 |
 |

Tipul Responsabil de caz/persoana	Instituția responsabilă	Obiective generale	Data de începere	Perioada de desfășurare
_____	_____	_____	_____	_____

responsabilă				
_____	_____	_____	_____	_____
Protecția copilului	_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____	_____
Educație formală și	_____	_____	_____	_____
informală/	_____	_____	_____	_____
non-formală	_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____	_____
Sănătate	_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____	_____
Reabilitare	_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____	_____
Altele	_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____	_____

| INTERVENȚII
|
|

Tipul Responsabil de caz/persoana responsabilă	Instituția responsabilă	Obiective generale	Data de începere	Perioada de desfășurare

Manager de caz,
Membrii echipei,
Șef serviciu,
Directorul instituției responsabile,
(dacă managerul de caz este din cadrul OPA)

Cine poate întocmi planul de servicii?
[Ordinul nr. 80/2004](#) stabilește normele metodologice privind întocmirea planului de servicii, instituțiile responsabile pentru întocmirea acestuia și calificarea necesară pentru a acționa ca responsabil de caz.

SPAS desemnează un responsabil de caz, cu precădere persoana cu atribuții de asistență socială care a început instrumentarea cazului.

Persoana desemnată ca responsabil de caz trebuie să îndeplinească condițiile de studii prevăzute de standardele minime obligatorii privind managementul de caz în domeniul protecției copilului.

Dacă personalul SPAS de la nivelul municipiilor și orașelor sau persoanele cu atribuții de asistență socială din aparatul propriu al consiliilor locale comunale nu îndeplinesc condițiile de studii, atunci DGASPC din

județul respectiv va desemna responsabili de caz din cadrul altor furnizori de servicii acreditați conform legii.

Este recomandat ca SPAS să ia măsuri pentru a se asigura că planul de servicii este întocmit de responsabilul de caz desemnat pentru instrumentarea unui caz.

Pot exista o serie de metode pentru a realiza acest lucru, inclusiv prin:

1. Recrutarea de personal care îndeplinește cerințele prevăzute de standarde
2. Numirea unei persoane calificate care să supervizeze personalul necalificat
3. Negocierea cu un alt SPAS care are personal calificat, pentru ca aceștia să preia responsabilitatea supervizării cazurilor care necesită un plan de servicii
4. Negocierea cu DGASPC pentru a identifica un asistent social care să preia responsabilitatea supervizării planului de servicii completat de asistenții sociali de la nivel local.

În toate aceste situații, persoana care acceptă supervizarea va trebui să lucreze alături de asistentul social de la nivel local pentru a se asigura că procesele de evaluare și planificare de servicii sunt îndeplinite în mod satisfăcător.

MESAJ CHEIE

Elementele esențiale pentru elaborarea planului de servicii sunt:

- a) Să fie fezabile, posibil de implementat
- b) Să implice maximumul de instituții/organizații locale care pot oferi ceva; nu doar consiliul local
- c) Să fie întocmite în colaborare cu copilul și familia, astfel încât aceștia să fie responsabilizați în a lucra împreună cu furnizorii de servicii.

Oferirea serviciilor

Serviciile ce vor fi oferite copilului și familiei acestuia vor fi cele agreate în cadrul planului de servicii. Munca asistentului social de la nivel local nu se încheie, în mod evident, cu finalizarea întocmirii planului de servicii. Trebuie întreprinse apoi demersuri pentru a se asigura că familia beneficiază de serviciile prevăzute în planul de servicii și că acestea sunt adecvate față de obiectivele urmărite, adică efectele lor sunt cele vizate prin planul de servicii. Aceasta presupune ca asistentul social de la nivel local să monitorizeze oferirea serviciilor și să verifice rezultatele lor. Normele metodologice privind întocmirea planului de servicii cer de asemenea ca planul să fie revizuit o dată la trei luni. Scopul revizuirii este de a verifica

dacă resursele și serviciile oferite sunt în continuare adecvate nevoilor copilului/familiei - deoarece pot interveni schimbări atât în ceea ce privește resursele/serviciile, cât și în ceea ce privește nevoile copilului și familiei acestuia.

De asemenea prin revizuirea planului de servicii trebuie analizat dacă obiectivul general de reducere și/sau eliminare a situației de risc a fost atins.

Bunele practici cer implicarea copilului și familiei în procesul de revizuire a planului de servicii.

Referirea cazului către DGSAPC

Este important pentru asistenții sociali de la nivel local și cei de la DGASPC să știe foarte clar cine are responsabilitatea primară pentru protecția și bunăstarea copilului. Dacă responsabilitățile nu sunt clare, informații vitale se pot pierde, iar procesul de luare a deciziei poate fi viciat. O dată ce DGASPC a preluat responsabilitatea pentru caz, asistentul social de la nivel local trebuie să coopereze direct cu asistentul social de la DGASPC. Aceasta înseamnă comunicarea de către asistentul social de la nivel local a tuturor informațiilor referitoare la evaluare și planul de servicii.

MESAJ CHEIE

Planul de servicii trebuie întocmit pentru toate cazurile care implică o situație de risc social și necesită o intervenție pentru a preveni separarea copiilor de părinții lor. Planul trebuie să se bazeze pe o evaluare completă și să echilibreze resursele/serviciile cu nevoile identificate ale copilului/familiei.

COLABORAREA CU ALTE INSTITUȚII/ORGANIZAȚII

Asistenții sociali de la nivel local care lucrează cu copiii și familiile acestora au adesea nevoie să colaboreze cu alte instituții/organizații pentru realizarea obiectivului de reducere/eliminarea a situației de risc. În consecință este vital ca asistenții sociali de la nivel local să facă tot ce se poate pentru a se asigura că dețin toate informațiile cu privire la ce pot face alte instituții/organizații și la modul în care ele pot ajuta copiii și familiile. Acesta este în mod clar un proces în două sensuri, și este important ca alte instituții/organizații care lucrează cu copiii și familiile să preia responsabilitatea pentru transmiterea informațiilor asistenților sociali de la nivel local.

Colaborarea cu DGASPC

DGASPC este instituția care lucrează în principal cu copiii separați de părinții săi pentru care trebuie să se ia sau s-a luat o măsură de protecție specială, iar serviciile publice de asistență socială lucrează cu copiii expuși riscului de separare de părinții lor. În consecință este vital ca asistenții sociali de la nivel local să aibă o relație de lucru constructivă și cât mai strânsă cu cei de la nivel județean. Cunoașterea reciprocă este esențială, precum și contactul personal. Acestea sunt deosebit de importante atunci când este vorba de informații/probleme sensibile.

DGASPC oferă numeroase servicii care sunt relevante pentru prevenire și care pot fi introduse în planul de servicii.

Exemple de servicii oferite de DGASPC

Evaluare complexă

Centre de zi

Centre de recuperare/reabilitare

Centre de consiliere

Asistenții sociali de la nivel local trebuie să se asigure că știu care este structura organizatorică a DGASPC, care sunt serviciile oferite de aceasta și cum le pot accesa și care sunt asistenții sociali desemnați să lucreze cu cei de la nivel local.

Deoarece DGASPC are ca arie de acoperire întregul județ și trebuie să lucreze cu toate consiliile locale, este mai eficient dacă aceasta preia responsabilitatea primară pentru contactul și legătura cu asistenții sociali de la nivel local. Unele moduri de a realiza acest lucru ar fi prin:

a) Organizarea de întâlniri periodice între angajații DGASPC și asistenții sociali de la nivel local

b) Furnizarea de informații cu privire la activitatea DGASPC și planurile de viitor

c) Punerea la dispoziția asistenților sociali de la nivel local a detaliilor cu privire la organizarea DGASPC (organigramă, persoane de contact etc.)

d) Implicarea Consiliilor locale în elaborarea Strategiilor județene și în fundamentarea unor proiecte de interes județean

e) Crearea de servicii sociale în parteneriat cu unul sau mai multe Consilii Locale

Deoarece DGASPC are experiență în oferirea serviciilor către copii și familiile acestora, în rezolvarea situațiilor complexe, în accesarea de fonduri etc., ea poate oferi sprijin asistenților sociali de la nivel local. Unele moduri de a realiza acest lucru ar fi prin:

- a) Oferirea de sprijin pentru asistenții sociali de la nivel local în raport cu activitatea lor (fie când lucrează individual cu copiii și familiile acestora, fie pentru dezvoltarea comunității)
- b) Asistența în scrierea de proiecte și alte inițiative (de ex. strategie, finanțare, colaborare cu alte organizații etc.)
- c) Facilitarea muncii în comun între consiliile locale/asistenții sociali de la nivel local: este posibil ca un consiliu să nu-și poată permite un centru de zi, dar mai multe consilii împreună ar putea.
- d) Asistența privind inițiativele de formare a personalului
- e) Sprijinirea inițiativelor pentru colectarea și diseminarea informațiilor cu privire la cerere, nevoi, tendințe, resurse etc.

Această activitate ar fi mult ușurată dacă DGASPC desemnează o persoană care să preia responsabilitatea pentru menținerea legăturii cu consiliile locale:

- a) printr-un sistem zonal unde personalul DGASPC lucrează cu anumite zone din județ sau grupări de consilii locale,
- b) prin crearea unui compartiment responsabil de coordonarea și sprijinirea activității autorităților administrației publice locale din județ în domeniul asistenței sociale și protecției copilului.

Ambele abordări vor avea dublul avantaj de a ajuta asistenții sociali de la nivel local să muncească mai bine, menținând în același timp DGASPC la curent cu nivelul și tipul problemelor care apar și care pot deveni responsabilitatea DGASPC.

MESAJ CHEIE

Există multe moduri în care DGASPC poate sprijini Consiliile Locale în ajutorarea copiilor și familiilor acestora. Este în interesul tuturor celor implicați - în special al copilului și familiei - ca DGASPC să ofere maximum de sprijin posibil.

Asistenții sociali de la nivel local pot să asigure o relație puternică și constructivă cu DGASPC prin a ține instituția județeană informată cu privire la activitatea lor și dacă lucrează pe cazuri care ar putea necesita intervenția DGASPC. În plus, profesioniștii care lucrează la nivel local vor avea acces la informații considerabile pe care personalul DGASPC poate să nu le aibă. Este important ca acest lucru să fie împărtășit cu personalul DGASPC acolo unde este relevant: de ex. în cazuri de abuz sau neglijare sau atunci când un copil este reintegrat sau aflat în plasament în unitatea lor administrativ-teritorială (plasament familial, asistență maternală).

În timp ce o parte din cazuri vor rămâne doar în responsabilitatea consiliilor locale - a asistenților sociali de la nivel local, este probabil să existe un număr de cazuri care vor fi preluate de DGASPC și în acest caz este în avantajul tuturor celor implicați ca DGASPC și asistentul social de la nivel local să lucreze împreună. Astfel de cazuri sunt:

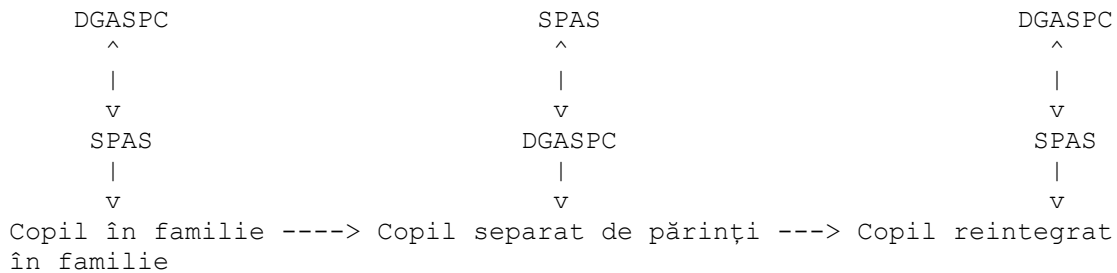
- a) Cele care implică o complexitate mai mare, unde experiența/cunoștințele DGASPC ar putea fi valoroase
- b) Cele care implică o suspiciune de abuz/neglijare care nu fusese inițial la un nivel care să necesite o sesizare imediată a DGASPC
- c) Când evaluarea (de pildă de abuz) necesită o abordare comună
- d) Când este necesară accesarea unor servicii de interes județean (de ex. servicii specializate)
- e) Copiii reintegrați în familie
- f) Când este un pericol de neîndeplinire a obiectivelor planului de servicii, necesitând preluarea răspunderii de către DGASPC
- g) Când copilul se află în plasament în unitatea lor administrativ-teritorială, dacă asistentul maternal/familia extinsă beneficiază de sprijinul serviciilor locale.

În concluzie, SPAS trebuie să transmită către DGASPC toate informațiile pe care le deține despre comunitatea sa (copii care trebuie să fie protejați în afara familiei, potențiali asistenți maternali, familii/persoane potențial adoptatoare, copii aflați în plasament la familia extinsă sau în asistență maternală, părinți ai căror copii se află în plasament în afara familiei, copii reintegrați în familie, copii care au săvârșit fapte penale și nu răspund penal) și să ofere sprijin asistenților sociali de la DGASPC în efectuarea vizitelor în teren. La rândul său, DGASPC coordonează metodologic activitatea SPAS-urilor, punându-le la dispoziție acestora metodologii de lucru, ghiduri, instrumente, acordându-le sprijin în scrierea de proiecte, în înființarea de noi servicii sau în îmbunătățirea activității serviciilor deja existente etc. Totodată, DGASPC trebuie să transmită toate informațiile necesare SPAS-urilor referitor la comunitățile lor, la copiii și familiile din unitatea lor administrativ-teritorială.

Transmiterea informațiilor este esențială pentru buna colaborare între cele 2 nivele de intervenție. O situație în care este absolut necesară informarea permanentă între SPAS și DGASPC este cea în care copilul este separat de părinții săi și este în interesul său superior menținerea relațiilor personale cu părinții sau cu alte persoane cu care a dezvoltat relații de atașament. În această situație, ambele instituții trebuie să aibă o abordare activă și să găsească cele mai bune soluții pentru menținerea fără întrerupere a relațiilor personale între copil și părinți - vizite ale copilului la domiciliul părinților,

vizite ale părinților la domiciliul copilului, telefoane, scrisori, întâlniri, transmiterea de informații. Buna colaborare între SPAS și DGASPC pe perioada măsurii de protecție reprezintă premisa pentru o reintegrare la momentul oportun și de succes a copilului în familie, SPAS preluându-și rolul de monitorizare și suport treptat fără a fi înregistrate disfuncționalități.

Sprijinul acordat copiilor și părinților acestora trebuie să ia forma unui continuum de servicii, responsabilul principal fiind diferit de la o etapă la alta:

MESAJ CHEIE

Consiliile Locale trebuie să lucreze în mod constructiv cu DGASPC și să îi sprijine pe asistenții sociali de la nivel județean prin furnizarea de informații locale și facilitarea de legături.

În colaborarea cu DGASPC, consiliul local trebuie să ia în considerare atât lucrul cu cazurile individuale, cât și modul în care serviciul județean poate oferi asistență în domeniul dezvoltării comunitare. În mod concret, acest lucru se poate realiza prin desemnarea de către DGASPC a unui reprezentant care să fie membru în structura comunitară consultativă.

Granița dintre responsabilitatea locală și cea județeană trebuie să fie văzută ca fiind una flexibilă și permeabilă, în care rolul fiecăruia este complementar. Obiectivul comun este protecția și bunăstarea copiilor și în mod specific prevenirea abuzului și a separării copilului de părinți. Munca împreună este o premisă a bunei practici.

MESAJ CHEIE

Consiliile locale și serviciile DGASPC trebuie să încerce în permanență să coopereze în asigurarea sprijinului și protecției copiilor și familiilor acestora.

Colaborarea cu organizații locale

Există cazuri în care nu este necesară întocmirea planului de servicii, fiind suficientă intervenția asistentului social de la nivel local, dar cel mai adesea

este necesară întocmirea planului de servicii, care necesită implicarea altor organisme locale și resurse comunitare. În această situație, este important ca relațiile între organizațiile locale și comunitate să fie menținute și dezvoltate. Aceasta este responsabilitatea consiliului local.

Legea nr. 272/2004 stabilește o modalitate de a realiza acest lucru prin constituirea de structuri comunitare consultative ([art. 103](#)) care să cuprindă reprezentanți ai oamenilor de afaceri locali, preoți, profesori, doctori, consilieri locali și ofițeri de poliție, precum și alți reprezentanți ai comunității care pot fi implicați. Rolul structurii comunitare este atât de a rezolva cazuri concrete cât și de a satisface nevoile generale ale comunității respective.

Dezvoltarea unei structuri comunitare consultative poate avea numeroase beneficii:

- a) Prin oferirea de sfaturi și sprijin pentru cazuri individuale
- b) Prin facilitarea "deschiderii ușilor" către alte servicii și resurse
- c) Prin rolul lor de ambasadori, creând un canal de comunicare cu comunitatea

Dezvoltarea resurselor comunitare pentru ca mai multe familii să poată primi sprijinul de care au nevoie din partea comunității locale trebuie să fie obiectivul pe termen lung pentru ameliorarea situației copiilor al structurilor comunitare consultative. Există mult mai multe șanse de a realiza acest lucru dacă el este perceput ca un obiectiv comun al comunității, cu implicarea mai multor actori comunitari.

Sugestii privind resursele comunitare care pot fi dezvoltate

Centre de zi

Cantine sociale

Grupuri de sprijin (de pildă pentru părinți tineri, pentru părinții copiilor cu dizabilități)

Asociații părinți-profesori

MESAJ CHEIE

Capacitatea consiliilor locale de a sprijini și asista copiii și familiile acestora este mărită de sprijinul și asistența organizațiilor comunitare. Acest lucru trebuie dezvoltat printr-o colaborare permanentă.

RESPONSABILITĂȚI SPECIFICE PREVĂZUTE DE [LEGEA NR. 272/2004](#)

CAZ DE:		
lege		
ADANDON/PĂRĂSIRE	Unitate medicală	Sesizează DGASPC (24 h)
11.1		
	Organe de poliție	Desemnează persoanele
9.2		responsabile cu demersurile în
		vederea stabilirii identității
	SPAS	Realizează demersurile pentru
12.1		înregistrarea nașterii
	DGASPC	Semnează procesul-verbal de
11.2		constatare a părăsirii
copilului		în 5 zile de la sesizare
ABANDON ȘCOLAR	Ministerul	Ia măsuri active de acordare de
41.1.f	Educației și	servicii sociale
	Cercetării (MEdC)	
	MEdC	Organizează cursuri speciale
48.1.d		
	SPAS	Ia măsuri în vederea
87.3		reintegrării școlare dacă copii
		se sustrag procesului de
		învățământ
ABUZ	Cadre didactice	Au obligația să sesizeze SPAS
și 48.4		DGASPC

<u>85.3</u>	Angajații instituțiilor publice sau private care, prin natura profesiei, intră în contact cu copilul și au suspiciuni asupra unui posibil caz de abuz, neglijare sau rele tratamente	Sesizează de urgență DGASPC suspiciunile de abuz
<u>91.1</u>	Orice persoană care, prin natura profesiei sau ocupației sale, lucrează direct cu un copil și are suspiciuni în legătură cu existența unei situații de abuz sau de neglijare a acestuia	Sesizează SPAS sau DGASPC în a cărei rază teritorială a fost identificat cazul respectiv

	DGASPC	Verifică și soluționează toate
92.a		sesizările privind cazurile de
		abuz și neglijare
<hr/>		
	DGASPC	Asigură prestarea serviciilor
92.b		specializate pentru nevoile
		copiilor victime ale abuzului
		sau neglijării și ale
familiilor		acestora
<hr/>		
	Reprezentanți	Au drept de acces, pentru
93	DGASPC	verificarea situațiilor de
abuz,		în sediile persoanelor
juridice,		precum și la domiciliul
		persoanelor fizice care au în
		îngrijire sau asigură protecția
		unui copil
<hr/>		
	Cadre didactice	Au obligația de a semnală SPAS
48.4		sau DGASPC cazurile de rele
		tratamente, abuzuri sau de
		neglijare a copilului
<hr/>		
	Poliție	Este obligată să sprijine
93		reprezentanții DGASPC pentru
		verificarea situațiilor privind
		cazurile de abuz
<hr/>		

ADOPTIE 62.3	Părinți decăzuți din drepturi	Au dreptul de a consimți la adoptia copilului
ASCULTAREA 31.2 PĂRINȚILOR	Instanța judecătorească	Hotărăște cu privire la exercitarea drepturilor părintești, în caz de neînțelegeri, după ascultarea ambilor părinți
DREPTURI ȘI 70 OBLIGAȚII PĂRINTEȘTI	SPAS	Urmărește evoluția dezvoltării copilului, precum și modul în care părinții își exercită drepturile și își îndeplinesc obligațiile, la încetarea măsurilor de protecție
64.3	Asistent maternal	Exercită drepturile și obligațiile părintești cu privire la persoana copilului pentru copilul pentru care s-a stabilit plasamentul în regim de urgență.
88.1	Președinte Consiliu Județean/Primar sector Municipiului	Se exercită de către președintele consiliului județean/primarul sectorului Municipiului București în situația stabilirii

	București	plasamentului de către instanță
<u>31.3</u>	Instanța judecătorească	Soluționează neînțelegerile între părinți cu privire la exercitarea drepturilor și îndeplinirea obligațiilor
<u>38</u>	Instanța judecătorească	Este singura autoritate competentă să se pronunțe cu privire la: <ul style="list-style-type: none"> - persoana care exercită drepturile și îndeplinește obligațiile părintești; - modalitățile în care se exercită drepturile și se îndeplinesc obligațiile părintești; - decăderea din drepturile părintești; - redarea exercițiului drepturilor părintești
ÎNREGISTRARE A NAȘTERII	Medic șef de secție și medicul care a asistat sau constatat nașterea	Întocmește în 24 h certificatul medical constatator al nașterii de medicul
<u>10.1</u>		

		Medic de familie	Întocmește certificatul medical
10.3			constatator al nașterii pentru
			copilul născut în afara
unității			sanitare
		DGASPC	Asigură consilierea și
11.4			sprijinirea mamei în vederea
			realizării demersurilor legate
			de întocmirea actului de
naștere			
		DGASPC	Transmite SPAS dosarul în
11.5			vederea înregistrării nașterii
		Poliție	Este obligată să întreprindă
11.3			verificări specifice privind
			identitatea mamei și să
comunice			rezultatul acestor verificări
în			termen de 30 zile
		Poliție	Semnează procesul-verbal de
11.2			constatare a părăsirii
copilului			
		SPAS	Are obligația de a obține
11.6			dispoziția de stabilire a
			numelui și prenumelui copilului
			în 5 zile
		SPAS	Transmite DGASPC actul de
11.7			

		înregistrare a nașterii
		copilului
12	SPAS	Realizează demersurile pentru înregistrarea nașterii pentru copilul găsit, părăsit
18.2	Părinții	Își dau acordul pentru deplasarea copiilor în țară și în străinătate
36.3	DGASPC	Sesizează instanța judecătorească în situația în care consideră că sunt îndeplinite condițiile pentru decăderea, totală sau parțială, a părinților din exercițiul drepturilor părintești
61.1	CPC	Stabilește măsura de protecție specială când există acordul părinților
61.2	Instanța judecătorească	Stabilește măsura de protecție specială când nu există acordul părinților
	DGASPC	Solicită instanței judecătorești 61.2

		stabilirea măsurii
plasamentului		
	Directorul DGASPC	Stabilește plasament în regim
de 65.1		urgență
	DGASPC	Sesizează instanța
66.1		judecătorească în termen de 48
		ore de la stabilirea
		plasamentului în regim de
		urgență de către directorul
		DGASPC
	DGASPC	Verifică trimestrial
68.1		împrejurările care au stat la
		baza stabilirii măsurilor de
		protecție specială
	DGASPC	Sesizează CPC sau după caz
68.2		instanța judecătorească, dacă
		împrejurările care au stat la
		baza stabilirii măsurii de
		protecție s-au schimbat
	DGASPC	Urmărește modul în care sunt
69.1		puse în aplicare măsurile de
		protecție specială, dezvoltarea
		și îngrijirea copilului pe
		perioada aplicării măsurii.

		DGASPC	Desemnează persoana pentru
<u>73.3</u>			asistarea copilului refugiat
		DGASPC	Susține interesele copilului
<u>73.1</u>			refugiat fără părinți
		DGASPC	Gestionează cheltuielile pentru
<u>120</u>			plata salariilor și a
			indemnizațiilor asistenților
			maternali și cele legate de
			aplicarea prevederilor
			<u>Legii nr. 326/2003</u>
instanței	<u>130.1</u>	DGASPC	Întocmește și prezintă
referitor			judecătorești raportul
care			la copil, în toate cazurile
			privesc aplicarea
			<u>Legii nr. 272/2004</u>
		DGASPC	Are obligația de a întocmi
<u>54.1</u>			planul individualizat de
			protecție
protecție	<u>53.3</u>	Instanța	Stabilește măsurile de
		judecătorească	specială în situația în care
			copilul care a împlinit 14 ani
			refuză să-și dea consimțământul

		Instanța	Stabilește măsura plasamentului
61.2		judecătorească	la cererea DGASPC și în
situația			în care nu există acordul
			părinților
		Instanța	Stabilește cuantumul
63		judecătorească	contribuției lunare a
părinților			la întreținerea copiilor în
			situația în care s-a stabilit o
			măsură de protecție specială
			pentru copil
		Instanța	Decide cu privire la menținerea
64.3		judecătorească	sau înlocuirea plasamentului în
			regim de urgență și cu privire
			la exercitarea drepturilor
			părintești
		Instanța	Dispune măsura supravegherii
67.2		judecătorească	specializate
		Instanța	Decide modificarea sau
încetarea	68.2	judecătorească	măsurii de protecție specială
			dacă împrejurările s-au
			modificat
RELAȚII		Instanța	Poate limita relațiile
copilului	14.3		

PERSONALE COPII	judecătorească	cu bunicii, frații și surorile, sau cu alte persoane alături de care copilul s-a bucurat de viața de familie, dacă există motive temeinice
<u>16.2</u>	Instanța judecătorească	Poate limita exercitarea dreptului de a menține relații personale și contacte directe ambii părinți
LICENȚA DE pe <u>115</u> FUNCȚIONARE	ANPDC	Acordă licența de funcționare baza îndeplinirii standardelor minime obligatorii
INSPECȚIE <u>116</u>	ANPDC	Efectuează inspecția și urmărește modul în care autoritățile publice sau OPA respectă standardele
NEGLIJARE <u>48.4</u>	Cadrele didactice	Au obligația semnalării cazurilor de neglijare SPAS sau DGASPC
PLANUL DE <u>35.3</u> SERVICII	Primar	Se aprobă prin dispoziția primarului
<u>35.2</u>	DGASPC sector	La nivelul Municipiului

	Municipiul	București se realizează de
către	București	DGASPC
	SPAS	Întocmește și aplică planul de
35.1		servicii
PLAN	DGASPC	Are obligația întocmirii
54.1		planului individualizat
INDIVIDUALIZAT		
DE PROTECȚIE		
SUPRAVEGHERE	Comisia pentru	Dispune măsura supravegherii
67.2	protecția	specializate, dacă există
SPECIALIZATĂ	copilului (CPC)	acordul părinților
67.2	Instanța	Dispune măsura supravegherii
	judecătorească	specializate, dacă nu există
		acordul părinților
TELEFONUL	DGASPC	Înființează în mod obligatoriu
91.2		telefonul copilului pentru
COPILULUI		semnalarea cazurilor de abuz și
		neglijare
TUTELA	DGASPC	Evaluează persoana sau familia
41.2		care urmează a fi tutore
40.1,	Instanța	Instituie tutela
40.2 și	judecătorească	

42.1

MESAJ CHEIE

[Legea nr. 272/2004](#) prevede responsabilități specifice pentru toate instituțiile care intră în contact cu copilul.

Concluzii

[Legea nr. 272/2004](#) atribuie consiliilor locale un rol primordial în domeniul prevenirii separării copilului de părinții lui. Ele dețin responsabilitatea principală pentru prevenire și, alături de alte instituții, au responsabilitatea de a sesiza DGASPC dacă există situații de risc social. Sprijinirea familiilor pentru a oferi o îngrijire de calitate pentru copiii lor este o activitate de importanță deosebită și este important să fie recunoscută de toți cei implicați pentru a i se acorda prioritatea necesară.

ANEXE

A. Ancheta Socială

| Persoana care completează ancheta socială
|
|

| Nume
|
|

| Funcția
|
|

| Instituția
|
|

| Data întocmirii
|
|

| Sursa sesizării

|
|

|
| Alte surse de informare (materiale accesate, cine a fost întâlnit și când) |

|
|
|
|
|
|
|

|
| Detalii privind copilul

|
|

| Nume

|
|

|
| Data nașterii

|
|

|
| Locul nașterii

|
|

|
| Adresa de domiciliu

|
|

|
| Adresa de rezidență

|
|

|
| Religie

|
|

|
| Origine etnică

|
|

|

| Părinți

|
|

| Mama | Tatăl

|

| _____ |

| Nume | Nume

|

| _____ |

| Adresa de domiciliu | Adresa de domiciliu

|

| _____ |

| Adresa de rezidență | Adresa de rezidență

|

| _____ |

| Data nașterii | Data nașterii

|

| _____ |

| Locul nașterii | Locul nașterii

|

| _____ |

| Religie | Religie

|

| _____ |

| Origine etnică | Origine etnică

|

| _____ |

| Ocupația | Ocupația

|

| _____ |

| Locul de muncă | Locul de muncă

|

| _____ |

| Alți membri ai familiei (frați, surori, alte persoane care locuiesc
cu |

| copilul)

|

|

| | Nume | Relația față de copil | Data
nașterii |

|

| _____ |

| _____ | _____ |

1		

2		

3		

4		

5		

6		

| Situația economico-socială a familiei
|
|

|
| Climatul familial
|
|

|
|
|
|
|

|
| Rețeaua socială/legătura cu comunitatea
|
|

|
|
|
|
|

|
| Situația economică (venit etc.)
|

|
_____|
|
|
|
|
|

_____|
| Educația copilului/copiilor
|
|

_____|
|
|
|
|
|

_____|
| Locuința (condiții sanitare, mobilă, utilități etc.)
|
|

_____|
|
|
|
|
|

_____|
| Satisfacerea nevoilor medicale
|
|

_____|
|
|
|
|
|

_____|
| Istoric familial relevant
|
|
|
|
|

_____|
| Descrierea problemei/problemelor copilului/familiei
|

|

| _____ |
| Prezentarea situațiilor/eventimentelor
|
|

| _____ |
|
|
|
|

| _____ |
| Identificarea nevoilor
|
|

| _____ |
|
|
|
|

| _____ |
| Sumar al concluziilor asistentului social
|
|

| _____ |
|
|
|
|

| _____ |
| Recomandările asistentului social
|
|
|
|
|

| _____ |
Semnătura		Data			
asistentului social					
_____		_____		_____	

| _____ |
| Semnătura șefului | | Data | |
|

de serviciu		

B. Surse de informații adiționale

Site-uri internet

Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului	www.copii.ro
Proiectul Phare pentru Drepturile Copilului (Drepturile copiilor sunt lege!)	www.drepturilecopiilor.ro
Programul Phare "Copiii mai întâi"	www.childrenfirst.ro
Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei	www.mmssf.ro
Ministerul Educației și Cercetării	www.edu.ro
Ministerul Sănătății	www.ms.ro

Autoritatea Națională pentru Persoane cu Handicap	www.anph.ro
Agenția Națională pentru Protecția Familiei	www.anpf.ro
Ministerul Administrației și Internelor	www.mai.gov.ro
UNICEF http://www.unicef.org/romania/activities.html	
Asociația Națională a Birourilor de Consiliere pentru Cetățeni	www.robcc.ro
Programul de dezvoltare instituțională a serviciilor sociale din România	http://users.skynet.be/sky53820/RO/index1.htm